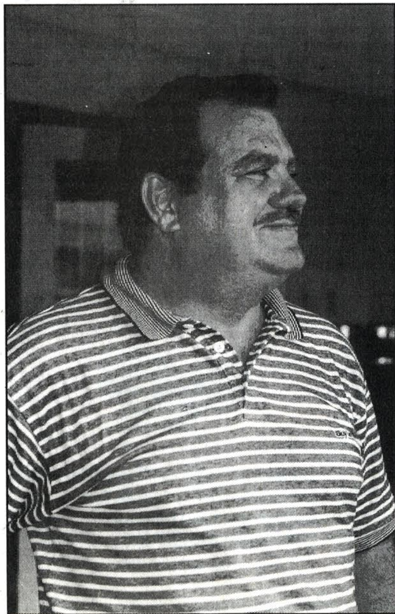
Leo Tromp: "Het Theater verdient beter"

Leo Tromp

Leo Tromp, vice-voorzitter van de Internationale Amateur Theater Associatie, heeft enige tijd terug beweerd dat het theater beter verdient. "Bij kwalitatief goede stukken – hij noemde als voorbeeld Ernesto Rosenstand's Macuarima – is het soms moeilijk om zalen gevuld te krijgen, terwijl dat bij het volkstoneel (zoals gebracht door groepen uit Curaçao) geen enkel probleem is."
Tegen dat laatste heeft Leo Tromp nog niet eens zoveel bezwaar, als men zich daarnaast ook open zou stellen voor werken van enig niveau. Een goede reden voor een nadere kennismaking met deze toneel-bestuurder in hart en nieren.

door: Floor Huygen

We ontmoeten Leo Tromp in het onderkomen van de FITA, de Arubaanse stichting die het twee-jaarlijkse internationale theaterfestival organiseert. Meer dan een kaal vergaderzaaltje met twee oude posters aan de muur is het niet, in het voormalig gebouw van de Paso Sigur huishoudschool aan de Wilhelminastraat. Sinds de MAO-school gebruik maakt van het pand is het min of meer gevrijwaard van het choller-terrorisme, maar zolang er nog geen telefoon is, kan er ook niet meer dan alleen maar vergaderd worden.

Tromp bekleedt een aantal vooraanstaande functies in lokale en internationale organisaties die zich met amateurtoneel bezig houden; zelf heeft hij echter nooit actief als acteur op de planken gestaan en is er eigenlijk min of meer toevallig zo'n beetje ingerold.

"Thuis, opgroeiend in San Nicolas, heb ik niet veel culturele vorming meegekregen. In San Nicolas waren, behalve het Theresita Center, toch al niet zo veel faciliteiten. Ja, natuurlijk in de nabijgelegen *Colony*, maar dat was alleen voor gepriviligeerden, daar kon je niet zomaar naar binnen".

Op de Mulo van het Augustinus College legde hij een voorkeur voor talen aan de dag en Frans was een van zijn favoriete vakken. Daar maakte hij met literatuur en poëzie kennis. "Maar" bekent hij enigszins spijtig, "veel is daarvan niet blijven hangen".

De Stichting Culturele Vorming in Schoolverband, waarin vooral Nederlandse leerkrachten bij waren betrokken en de Sticusa zorgden voor voorstellingen in Cas di Cultura, en dat was voor Leo, zoals hij het zelf uitdrukt "een eerste proeven".

Waar hij trouwens graag naar keek waren de *Clasicos Dominicales,* een kunstprogramma met interessante toelichtingen op de late zondagavond bij de Venezolaanse tv-zender *Venevision.*

Na het voltooien van zijn schooltijd kwam Leo terecht bij de overheid. Eerst bij Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg, later bij Onderwijs, waar hij meer dan tien jaar heeft gewerkt. Uit die periode herinnert hij zich de jaarlijkse uitwisselingen van studenten tussen Aruba en Venezuela tijdens de grote vakanties. "Dat was een hele toestand. Soms ging het om maar liefst 400 studenten. Die werden voor het grootste deel bij gastgezinnen ondergebracht. En daarbij kwam je soms voor vreemde verrassingen te staan, want die Venezolaanse studenten bleken vaak in het gezelschap van ooms en tantes of opa's en oma's, die hier ook graag van een goedkope vakantie wilden genieten....".

In 1978 werd Leo Tromp door Jan Hendrik Beaujon gevraagd lid te worden van het bestuur van de stichting Cultureel Centrum Aruba (C.C.A.). Onder deze in 1949 opgerichte stichting ressorteerden onder meer de Arubaanse Muziekschool, de Arubaanse Dans- en Balletschool; de Arubaanse Kunstkring; de Stichting Culturele Vorming in Schoolverband; de Aruba Camera Club; de Skol di Arte en de Filmotheek Nederlandse Antillen.

Leo Tromp: "Jan Beaujon was ook mede-oprichter en voorzitter van de Stichting Schouwburg Aruba.

Vulgair taalgebruik trekt meer dan kwalitatief toneel

Van deze man, die zoveel voor het culturele leven op Aruba heeft betekend, hangt in de foyer een reliëfbuste aan een van de wanden".

Het C.C.A. telde negen bestuursleden, elk met een eigen taak of vakgebied.

Leo werd belast met folklore activiteiten, waaronder *dande, dera gai, San Juan* en dansgroepen.

Anderen hielden zich bijvoorbeeld bezig met het organiseren van cursussen handenarbeid, boetseren en tekenen. "In die tijd" vertelt Leo "behandelde het C.C.A. ook de aanvragen voor studiebeurzen voor de kunstzinnige studierichtingen. En het was op Aruba de partner van de Stichting Culturele Samenwerking (Sticusa), via welke organisatie de culturele subsidies vanuit Nederland werden ontvangen".

Na de Status Aparte in 1986 werd die laatste rol overgenomen door de UNOCA.

Het bestuurswerk was Leo op het lijf geschreven, wat moge blijken uit de vele en verscheiden functies die hem in de schoot vielen. Zo was hij mede-oprichter van eerder genoemde UNOCA, secretaris en bestuurslid van de Stichting Schouwburg, vele jaren secretaris van de Filmkeuring Commissie, lid en voorzitter van de Gemengde Commissie Culturele Ontwikkeling binnen het koninkrijk en tussen 1982 en 1995 directeur van het Instituto di Cultura.

In een aantal van deze functies had hij ook regelmatig te maken met toneel. Zo werden gezamenlijk door het CCA, de Stichting Schouwburg en de Arubaanse Kunstkring toneelgezelschappen uit Nederland hierheen gehaald.

"Maar ook het lokale toneel maakte een grote bloeiperiode door. Er waren een heleboel toneelgroepen, zoals die van Glenda Giel met straattheater en groepen van Burny Every, Ernesto Rosenstand, Roy Hickinson, Lilia Caster, Percy Jeandor en Ramon Todd Dandare. In de Centro di Bario Brasil en Lago Heights werd aan kindertoneel gedaan en bijna alle buurtcentra hadden wel een eigen toneelclub.

Destijds vond elke twee jaar een internationaal theaterfestival in Caracas plaats en daar deed bijna automatisch het Arubaanse *Mascaruba* aan mee. Toen dat festival een zachte dood stierf, zag Aruba z'n kans schoon en haalde in 1976 het festival hier heen. Dat was het begin van het *Festival Internacional di Teatro Aruba (FITA).*

In de eerste jaren was het nog gebruik om aan het slot van het festival prijzen voor *beste dit* en *beste dat* uit te reiken. Oslin 'Chin' Boekhoudt, die binnen het C.C.A. de toneelbelangen behartigde en binnen de FITA *Mascaruba* vertegenwoordigde, haalde Leo Tromp als een soort *stroman* in het FITA-bestuur, onder andere om de onpartijdigheid bij het toekennen van de prijzen veilig te stellen. De prijsuitreikingen werden weliswaar afgeschaft, maar Leo was ondertussen wel coordinator van de festivals tussen 1982 en 1990 en voorzitter van de festivals in 1996 en 1998 en in het komende festival later dit jaar. In de periode van 1990 tot '93 verbleef Leo in Nederland, toen zijn vrouw (Ella Tromp-Yarzagaray) in Den Haag de post van gevolmachtigd minister vervulde.

In 1997 was hij betrokken bij de oprichting van de Caribische regionale alliantie (CARA) binnen de internationale federatie en bekleedt sinds 1998 daarvan het voorzitterschap. In het afgelopen jaar werd hij benoemd tot vice-president van de Internationale Amateur Theater Associatie (IATA). Deze organisatie is een niet-gouvernementeel lid van de Unesco en een van de 9 leden van het z.g. Standing Committee of Inetnational Theatre Organizations. De IATA propageert internationale samenwerking, artistieke verrijking en een gevoel van universele verbondenheid. En dat doet ze door middel van een groot aantal terugkerende festivals, seminars en workshops. Met al die internationale functies heeft Leo Tromp Aruba een herkenbare en erkende plaats op de wereldkaart van het theater bezorgd.

De situatie op Aruba zelf is echter niet meer zoals een aantal jaren terug. Het aantal toneelverenigingen is drastisch teruggelopen en bij voorstellingen moet men erg veel moeite doen om volle zalen te trekken. "Voor het volkstoneel, waarmee enkele groepen uit Curaçao een paar keer per jaar de planken vullen, staan mensen in de rij.

De kwaliteit van die stukken ligt een stuk lager en in een aantal gevallen is sprake van vulgair taalgebruik" constateert Leo Tromp spijtig. "Natuurlijk mag iedereen zelf weten naar welk soort stukken men wil kijken, maar het kan toch niet zo zijn dat kwaliteitsstukken niet meer de waardering krijgen die ze verdienen. Kijk naar de fantastische prestatie die Mascaruba afgelopen jaar leverde met *Macuarima:* de bezetting werd uitgebreid met een grote groep jongeren en met muziek van Tica Giel en choreografieën van Diana Antonette werd een soort totaaltheater op de planken gezet. Verder is Carmen Herrera actief met haar groep en geeft Amy Lasten haar cursussen aan de jeugd vanuit het Instituto di Cultura. Maar wat is er met de groepen gebeurd die aan de Festeseco festivals meededen?"

Leo vertelt dat het in de bedoeling ligt dat in ieder geval drie Arubaanse groepen gaan meedoen aan het FITO-2000 festival later dit jaar. "Andere deelnemende groepen komen uit Canada, de Verenigde Staten, Mexico, Noorwegen, Spanje, Siberië, België, Portugal, Puerto Rico, Argentinië, Venezuela, Colombia, Kroatië, Duitsland, Antigua en St. Vincent, terwijl er misschien nog groepen komen uit Polen, Italië en Suriname. Een probleem is elke keer weer om tijdig subsidie uitgekeerd te krijgen. We hebben onze rekeningen aan plaatselijke leveranciers altijd netjes binnen drie maanden kunnen betalen, maar een groot bedrag is al vóór het festival nodig, om promotie te kunnen maken, om maar iets te noemen". Het is tegenwoordig ook niet meer zo gemakkelijk om voldoende sponsorships los te krijgen; vaak wordt ons gevraagd om sponsor-bedragen in toegangskaartjes terug te betalen, maar daar wordt je natuurlijk niet veel wijzer van. Soms moeten commissie-leden bepaalde uitgaven zelf voorschieten, maar met een groot internationaal festival is zo iets eigenlijk uit den boze.

In de internationale communicatie kan FITA nu gelukkig wel profiteren van de modernste middelen, zoals internet. "Dat werkt veel sneller en betrouwbaarder dan fax en telefoon" aldus Leo Tromp, die zich ook nog goed de tijd van ellenlange telexstroken voor de geest kan halen. Internet is natuurlijk ook een goed medium voor promotionele doeleinden.

Tijdens het festival in 1998 hebben ruim 1600 jongeren de schoolvoorstellingen bijgewoond. Daarbij denkt Leo terug aan z'n eigen jeugd. "Het is toch geweldig dat de jeugd van nu theaterstukken en spelers uit zo veel culturen zelf kan zien? Bij de selectie zorgen we ervoor dat er verschillende soorten vormen theater te zien zijn; daar kan ook musical en dans bij horen". Leo pakt het dikke rapport erbij, waarin uitgebreid verslag wordt uitgebracht over het laatste festival. Daarin is rekening en verantwoording afgelegd over alle aktiviteiten en kosten.

Daarin staat dat het festival plaats vond tussen 26 september en 3 oktober; dat subsidies van UNOCA evenwel pas werden ontvangen op.... 23 september, 16 en 17 november. Daarmee wordt de organisatie wel erg onder druk gezet, terwijl aan zoveel andere zaken nog tijd en aandacht moet worden besteed.

In hetzelfde rapport een verslag van de International School of Aruba over een optreden van The Donagal Players uit Ierland met het stuk *Rosencrantz & Guildenstern* van William Gilbert, een persiflage op Shakespeare's *Hamlet: "The lively play thrilled the audience, composed of students and teachers. The performance was achieved with a minimum amount of props and scenery. The high school students especially enjoyed the performance because they knew the background of the play by William Shakespeare. The performance was undoubtely one of the finest to come to the school and I would imagine to Aruba's Theatre Festival".*

Deze blijk van waardering geeft aan dat Leo Tromp gelijk heeft wanneer hij in zijn eerder genoemde artikel in de rubriek *Pueblo na palabra* een beroep doet op onze Arubaanse gemeenschap om ook open te staan voor stukken en evenementen van niveau.